

Ref. br.: 2024-1-ES01-KA220-ADU-000245715

XXI Adults

**Prilagođavanje obrazovanja odraslih
sistem za XXI vijek**

Predložak dobrih praksi

INSTITUTE for
ROMA and
MINORITIES
INCLUSION

DIPUTACIÓN
DE VALLADOLID

E-SCHOOL
EDUCATIONAL GROUP

EMPODERAR
DESENVOLVIMENTO ORGANIZACIONAL, SOCIAL, PROFESIONAL E PESSOAL

Co-funded by
the European Union

Naziv dobre prakse

Tehnike i alati za e-learning trenere

Sažetak prakse

Kratak, lako razumljiv sažetak: Šta je praksa, za koga i u koju svrhu?

"Tehnike i alati za trenere e-učenja" je kurs kontinuiranog obrazovanja namijenjen trenerima za odrasle koji žele razviti ili poboljšati svoju sposobnost planiranja, implementacije i evaluacije aktivnosti e-učenja. Cilj ove prakse je opremiti trenere digitalnim pedagoškim vještinama, a omogućava im korištenje online platformi, dizajniranje digitalnog sadržaja i kreiranje interaktivnih okruženja za učenje. Podržava profesionalizaciju trenera koji rade u obrazovanju odraslih, posebno u kontekstima kombinovanog ili učenja na daljinu.

Opis prakse – minimalno 2000 znakova

1) Kontekst / Pozadina

Koja je bila početna potreba ili problem?

Ko je bila ciljna grupa? Da li je to bio dio većeg programa ili projekta?

Pojava i širenje digitalnih okruženja za učenje, ubrzano pandemijom COVID-19, otkrilo je kritičan nedostatak u digitalnim pedagoškim vještinama mnogih edukatora i trenera za odrasle. Tradicionalne metode obuke više nisu ispunjavale zahtjeve online ili mješovitog učenja, što je dovelo do potrebe za ciljanim profesionalnim razvojem.

Ciljna grupa ove prakse uključuje trenere i edukatore za odrasle koji rade u centrima za profesionalnu obuku, strukovnim institucijama ili slobodnim profesionalcima. Mnogi od njih su imali iskustva u nastavi u učionici, ali im je nedostajalo znanja i samopouzdanja da efikasno provode učenje putem digitalnih platformi.

Ova praksa se obično javlja u okviru kontinuiranog profesionalnog razvoja (CPD) i često je provode organizacije za obuku akreditovane od strane DGERT-a (Direção-Geral do Emprego e das Relações de Trabalho) u Portugalu. Također može biti dio finansiranih nacionalnih ili evropskih programa, kao što su POISE, Portugal 2020, ili Erasmus+ KA1 projekti mobilnosti.

2) Ciljevi

Koji su bili ciljevi prakse? Šta je njen cilj bio poboljšati ili promijeniti?

Glavni ciljevi prakse „Tehnike i alati za trenere e-učenja“ su:

- **Poboljšati digitalnu pismenost i samopouzdanje među edukatorima za odrasleu** korištenju online platformi i alata.
- **Razvoj pedagoških strategija** koji su efikasni u okruženjima virtuelnog i kombinovanog učenja.
- **Za promociju angažmana učenika** kroz interaktivni i multimedijalni sadržaj.
- **Kako bi se osiguralo inkluzivno i pristupačno učenje**, prilagođavajući materijale različitim profilima učenika i nivoima digitalnog pristupa.
- **Podsticanje kulture inovacija u obuci**, podstičući edukatore da eksperimentišu s novim formatima kao što su mikroučenje, gamifikacija ili alati za saradnju.
- **Podržati tranziciju tradicionalnih centara za obuku** na hibridne ili potpuno online modele isporuke.

Ova praksa ima za cilj premostiti digitalni jaz u obrazovanju odraslih i osigurati da treneri mogu pružiti visokokvalitetna iskustva učenja u bilo kojem formatu.

3) Implementacija / Metodologija

Kako se praksa sprovodila korak po korak?

Koje su aktivnosti ili metode korištene?

Koliko je vremena trebalo?

Kurs „Tehnike i alati za e-learning trenere“ se obično izvodi u kombinovanom ili potpuno online formatu, u trajanju od 15 do 35 sati. Metodologija prati praktičan i reflektivni model učenja, gdje treneri uče primjenjujući alate i pristupe u vlastitom nastavnom kontekstu.

Korak-po-korak implementacija:

1. Procjena potreba

Učesnici popunjavaju kratku dijagnostiku ili samoprocjenu kako bi utvrdili svoju početnu tačku u smislu digitalnih vještina i poznavanja alata za e-učenje.

2. Uvodni modul

Pregled digitalnog obrazovanja, prednosti i izazovi e-učenja i ključne pedagoške razlike između nastave licem u lice i online formata.

3. Istraživanje alatne kutije

Treneri se upoznaju s alatima kao što su:

- Moodle ili Google Classroom za organizaciju kursa

- Canva, Genially ili PowerPoint za kreiranje sadržaja
- Padlet, Mentimeter ili Jamboard za interakciju
- Screencast-O-Matic ili Loom za snimanje lekcija
- Kahoot ili Quizizz za gejmficiranu procjenu

4. Dizajnerske aktivnosti

Učesnici kreiraju vlastite aktivnosti e-učenja, prilagođavajući alate kontekstu obuke i primjenjujući principe dizajna nastave (npr. ADDIE model ili SAMR model).

5. Vršnjačke povratne informacije i refleksija

Treneri dijele svoj rad na forumima ili sinhronim sesijama, daju povratne informacije jedni drugima i razmišljaju o tome kako se poboljšati.

6. Završni zadatak / Simulacija

Svaki učesnik održava kratku online obuku ili segment modula koristeći naučene alate.

7. Praćenje i podrška

Opcionalno mentorstvo ili zajednica prakse mogu se ponuditi kao podrška implementaciji nakon kursa.

4) Rezultati / Ishodi

Koji su bili konkretni rezultati?

Kakav je uticaj praksa imala na učesnike?

Implementacija „Tehnika i alata za e-learning trenere“ dovela je do nekoliko konkretnih i pozitivnih rezultata:

- **Povećano digitalno samopouzdanje među trenerima**

Učesnici izvještavaju da se osjećaju samostalnije i ugodnije koristeći online platforme, integrirajući multimediju i upravljajući virtualnim učionicama.

- **Poboljšan dizajn obuke**

Treneri su razvili strukturiranije i zanimljivije module e-učenja, s boljom usklađenošću između ciljeva, sadržaja i ocjenjivanja.

- **Poboljšano angažovanje učenika**

Kursevi koje su redizajnirali obučeni edukatori pokazuju veće stope interakcije i niže stope napuštanja nastave, posebno kada se koriste interaktivni i gamificirani alati.

- **Veća inkluzivnost**

Treneri su naučili primjenjivati principe pristupačnosti i prilagođavati materijale odraslim polaznicima s različitim nivoima digitalne pismenosti.

- **Stvaranje mreže vršnjačke podrške**

Mnoga izdanja kursa rezultiraju neformalnim zajednicama prakse gdje treneri dijele resurse i izazove čak i nakon završetka formalne obuke.

Ova praksa direktno doprinosi profesionalizaciji obrazovanja odraslih i poboljšava ukupni kvalitet i relevantnost ponuda obuke u digitalnim kontekstima.

5) Priče učesnika – opcionalno

Kratki citati, lična razmišljanja ili iskustva koja dijele učesnici

„Prije kursa nikada nisam koristila online platformu. Sada sam kreirala svoj prvi modul kombinovanog učenja i moji učenici su mnogo angažovaniji.“ — Ana S., trenerica u stručnom obrazovanju, Braga

„Ovaj kurs mi je dao hrabrost da isprobam nove stvari. Koristio sam Genially da napravim interaktivnu lekciju o sigurnosti na radu i mojim učenicima se to jako sviđjelo!“ — Carlos M., Facilitator obrazovanja odraslih, Lisabon

„Konačno osjećam da pratim digitalnu promjenu. Počela sam koristiti Padlet i Kahoot u svakoj sesiji.“ — Joana R., freelance trenerica, Setúbal

Ove priče odražavaju osnažujući utjecaj kursa i entuzijizam koji on potiče među edukatorima koji ranije nisu bili sigurni kako se snaći u digitalnim okruženjima za obuku.

6) Faktori uspjeha

Šta je učinilo praksu efikasnom ili inovativnom?

Je li bilo nekih jedinstvenih ili kreativnih elemenata?

Nekoliko ključnih elemenata doprinijelo je uspjehu i efikasnosti kursa „Tehnike i alati za e-learning trenera“:

- **Praktičan i praktičan pristup**

Kurs se fokusira na stvarne alate koje polaznici mogu odmah primijeniti u vlastitim nastavnim kontekstima, povećavajući relevantnost i motivaciju.

- **Postepeno napredovanje**
Treneri se postepeno upoznaju s alatima, strukturiranim redoslijedom koji izbjegava preopterećenje s previše informacija odjednom.
- **Učenje i dijeljenje znanja među kolegama**
Učesnici uče ne samo od trenera već i jedni od drugih, kroz povratne informacije od vršnjaka, diskusije i zajedničke zadatke.
- **Fleksibilna i struktura prilagođena vlastitom tempu**
Format e-učenja omogućava zauzetim edukatorima za odrasle da uče vlastitim tempom, s opcionalnim sinhronim sesijama za dublju podršku.
- **Fokus na digitalnoj pedagogiji, ne samo na alatima**
Pored učenja o tome kako alati funkcioniraju, učesnici istražuju kako da dizajniraju efikasna iskustva učenja online.
- **Podržavajuće i inkluzivno okruženje**
Treneri se podstiču da postavljaju pitanja, prave greške i razmišljaju o vlastitom stilu podučavanja, što stvara prostor za istinski rast.

Ovi elementi osiguravaju da kurs nije samo informativan već i transformativan za učesnike.

7) Prenosivost / Preporuke

Može li se praksa primijeniti i negdje drugdje?

Koji su uslovi potrebni za uspješnu implementaciju?

Kurs „Tehnike i alati za e-learning trenere“ je lako prenosiv i može se prilagoditi različitim kontekstima, regijama i profilima polaznika. Mogu ga provoditi centri za obuku, nevladine organizacije, javne institucije ili čak i slobodni treneri, pod uslovom da su ispunjeni sljedeći uslovi:

- **Pristup digitalnoj infrastrukturi**
Osnovni pristup uređajima (laptop, tablet ili pametni telefon) i internet veza su neophodni i za trenere i za učesnike.
- **Facilitatori s digitalnim i pedagoškim kompetencijama**
Kurs bi trebali voditi treneri koji razumiju i obrazovnu tehnologiju i principe učenja odraslih.
- **Prilagođavanje ciljnoj grupi**
Primjeri, alati i studije slučaja trebaju odražavati stvarnost učesnika (npr. strukovni treneri, edukatori pismenosti, facilitatori u zajednici).

- **Jasan i intuitivan LMS**

Jednostavan i korisniku prilagođen sistem za upravljanje učenjem (kao što su Moodle ili Google Classroom) je neophodan za izbjegavanje digitalnih barijera.

- **Mehanizmi podrške**

Pružanje video tutorijala, odjeljka s često postavljanim pitanjima ili opcija mentorstva može poboljšati iskustvo, posebno za trenere koji su manje upoznati s tehnologijom.

Ovaj model kursa se posebno preporučuje centrima za obrazovanje odraslih koji prelaze na kombinovano učenje, novim trenerima koji ulaze u ovu oblast ili inicijativama za kontinuirano obrazovanje usmjerenim na digitalnu transformaciju.

8) Savjeti / Savjeti za implementaciju – opcionalno

Kontrolne liste, lekcije ili savjeti za one koji žele primijeniti praksu.

Za organizacije ili facilitatore koji planiraju implementirati sličnu praksu, sljedeći savjeti i kontrolne liste mogu pomoći u uspjehu:

Prije kursa

- Provedite procjenu potreba kako biste prilagodili sadržaj prethodnom znanju učesnika.
- Odaberite platformu s niskim digitalnim barijerama (npr. Moodle, Google Classroom ili NAU).
- Pripremite modul dobrodošlice sa savjetima za navigaciju i osnovnom podrškom za digitalnu pismenost.
- Osigurajte usklađenost s propisima o pristupačnosti (npr. veličine fonta, kontrast boja, natpisi).

Tokom kursa

- Koristite mikro jedinice učenja: kratki, fokusirani moduli najbolje funkcioniraju za zaposlene odrasle osobe.
- Integrirajte interaktivne elemente poput kvizova, foruma ili grupnih zadataka svakih nekoliko časova.
- Kreirajte jasne upute i navedite primjere za svaku aktivnost.
- Ponudite redovne provjere ili sesije pitanja i odgovora, čak i ako su kratke i neformalne.

Nakon kursa

- Ohrabrite učesnike da implementiraju ono što su kreirali tokom kursa.
- Ponudite opcionalnu podršku nakon završetka (mentorstvo, zajednica prakse).

- Prikupite povratne informacije i revidirajte buduća izdanja na osnovu doprinosa učesnika.

Savjet:Alate uvijek shvatajte kao sredstva za unapređenje učenja, a ne kao ciljeve same po sebi. Prvo se fokusirajte na pedagogiju.

9) Naučene lekcije - opciono

Najveća iznenađenja, prepreke ili ključne zaključke tokom implementacije.

Implementacija kursa „Tehnike i alati za e-learning trenere“ dovela je do nekoliko vrijednih uvida:

- **Digitalno samopouzdanje zahtijeva vrijeme**
Mnogi treneri se osjećaju zastrašeno na početku, čak i kada su alati jednostavni. Uvjeravanje, strpljenje i pozitivno potkrepljenje su ključni.
- **Manje je više**
Primamljivo je uključiti mnogo alata, ali učesnici imaju više koristi od dubinske prakse s manje platformi koje su direktno korisne za njihov kontekst.
- **Interakcija s vršnjacima je ključni motivator**
Treneri mnogo nauče gledajući šta drugi rade. Stvaranje prostora za razmjenu i povratne informacije podstiče angažman.
- **Jedna veličina ne odgovara svima**
Treneri iz različitih oblasti (npr. strukovnog, pismenosti, zajednice) imaju različite potrebe. Fleksibilnost u primjerima i zadacima čini kurs inkluzivnijim.
- **Dešavaju se tehnički kvarovi**
Osiguravanje tehničke podrške i jasnih planova za nepredviđene situacije (npr. alternativni formati, sadržaj za preuzimanje) pomaže u održavanju učenja na pravom putu.
- **Održivost je važna**
Mnogi treneri žele nastaviti učenje. Olakšavanje pristupa otvorenim resursima i mrežama bivših studenata potiče cjeloživotni razvoj.

Ove lekcije su ključne za usavršavanje budućih izdanja i podršku edukatorima za odrasle u promjenjivom digitalnom okruženju.

10) Fotografije koje ilustruju opisanu praksu

Molimo priložite najmanje 3 fotografije koje se odnose na opisanu dobru praksu

PROFIL PRAKSE – KONTROLNA LISTA ZA KLASIFIKACIJU

Molimo označite sve kategorije koje se odnose na vašu opisanu praksu. Možete odabrati više od jedne.

VRSTA PRAKSE

- Lzarađivanje radeći
- Međugeneracijsko učenje
- Učenje u zajednici
- Digitalno / kombinovano učenje
- Učenje od vršnjaka
- Mentorstvo / koučing
- Kulturni/kreativni pristupi
- Saradnički / zasnovan na partnerstvu
- Ostalo (navedite):

CILJNA GRUPA

- Odrasli sa niskim kvalifikacijama
- NEET (Osobe koje nisu u obrazovanju, zaposlene ili se ne obučavaju)
- Migranti / Izbjegllice
- Starije odrasle osobe
- Žene
- Osobe s invaliditetom
- Druge ranjive grupe
- Opšta odrasla populacija

OKRUŽENJE ZA UČENJE

- Formalno
- Neformalno
- Neformalno

RAZVIJENE VJEŠTINE / KOMPETENCIJE

- Pismenost (čitanje, pisanje, razumijevanje)
- Numerički rad (matematika, logičko razmišljanje)

☒	Digitalne vještine
☐	STEM (nauka, tehnologija, inženjerstvo, matematika)
☒	Lično, društveno i učenje za učenje
☒	Građanske kompetencije
☒	Poduzetništvo
☐	Kulturna svijest i izražavanje
☐	Jezičke vještine
☒	Vještine vezane za posao / strukovne vještine
☐	Zelene kompetencije
☐	Ostalo (navedite):
POTENCIJALNI KORISNICI	
☒	Nastavnici / Edukatori
☒	Administrativno osoblje
☒	Uprava škole / centra
☒	Kreatori politika / Javna uprava
☒	Nevladine organizacije / Organizacije zajednice
☐	Ostalo (navedite):

Glosar kategorija (Objašnjenje stavki kontrolne liste)

Vrsta prakse

- Učenje kroz rad – učenje kroz praktične aktivnosti, metode zasnovane na praksi kao što su radionice ili stvarni zadaci.
- Međugeneracijsko učenje – aktivnosti koje uključuju učesnike različitih starosnih grupa koji uče jedni od drugih.
- Učenje u zajednici – učenje koje se odvija unutar lokalne zajednice, često kroz angažman u stvarnom životu.
- Digitalno / kombinovano učenje – obrazovanje korišćenjem digitalnih alata (online) ili kombinacija online i metoda licem u lice.
- Vršnjačko učenje – učenje među učesnicima sličnog statusa ili iskustva, uz međusobnu podršku.
- Mentorstvo / koučing – individualna podrška od iskusnije osobe za pomoć u učenju i ličnom rastu.
- Kulturni/kreativni pristupi – korištenje umjetnosti, muzike, pozorišta, pripovijedanja itd. kao alata za učenje.
- Saradničke / partnerske – prakse koje uključuju saradnju između organizacija ili grupa.
- Ostalo (navesti) – bilo koja druga metoda koja nije navedena gore.

Ciljna grupa

- Odrasli s niskim kvalifikacijama – odrasli koji imaju nizak nivo formalnog obrazovanja ili osnovnih vještina.
- NEET-ovi – osobe koje nisu u sistemu obrazovanja, zaposlenja ili obuke (često mladi odrasli).
- Migranti / Izbjeglance – osobe koje su se doselile iz druge zemlje, a često se suočavaju s izazovima integracije.
- Starije odrasle osobe – Odrasle osobe starije od 65 godina
- Žene – prakse koje se posebno bave potrebama žena.
- Osobe s invaliditetom – osobe s fizičkim, senzornim, intelektualnim ili mentalnim zdravstvenim invaliditetom.
- Druge ranjive grupe – grupe u riziku od isključenosti (npr. dugotrajno nezaposleni, beskućnici).
- Opšta odrasla populacija – prosječni odrasli koji nisu u određenim kategorijama.

Okruženje za učenje

- Formalno – učenje u okviru zvaničnih obrazovnih sistema, certificirani kursevi (npr. škole, univerziteta).
- Neformalno – organizirano učenje izvan formalnog sistema (npr. radionice, obuka u zajednici).
- Neformalno – učenje kroz svakodnevna iskustva, bez strukturiranog kursa (npr. volontiranje, porodica).

Razvijene vještine / kompetencije

- Pismenost – čitanje, pisanje i razumijevanje tekstova (uključujući funkcionalne tekstove poput obrazaca).
- Numerički rad – korištenje matematike i logičkog zaključivanja.
- Digitalne vještine – korištenje digitalnih alata, npr. kreiranje CV-a, online alata, online platformi.
- STEM – nauka, tehnologija, inženjerstvo i matematika.
- Lično, društveno i učenje učenja – samosvijest, motivacija, timski rad, vještine cjeloživotnog učenja.
- Građanske kompetencije – aktivno građanstvo, razumijevanje demokratije i društvene odgovornosti.
- Preduzetništvo – kreativnost, inovacija, upravljanje projektima, preuzimanje rizika.
- Kulturna svijest i izražavanje – uvažavanje i stvaranje kulturnog sadržaja (npr. umjetnost, muzika).
- Jezičke vještine – sposobnost komunikacije na jednom ili više stranih jezika.
- Vještine vezane za posao / strukovne vještine – praktične vještine korisne u određenim poslovima ili profesijama.
- Zelene kompetencije – znanje i ponašanja koja podržavaju održivost i brigu o okolišu.
- Ostalo – bilo koje druge razvijene vještine (molimo navedite).

Potencijalni korisnici– grupe koje bi mogle imati koristi od primjene, prilagođavanja ili inspiracije ovom praksom u svom radnom kontekstu.

Napomena: Ove kategorije slijede okvire EU kao što su Ključne kompetencije za cjeloživotno učenje (2018), Akcioni plan za osnovne vještine (2025) i Vodič za program Erasmus+ 2025 – Glosar

